

The ProRail logo is displayed in white text on a red rectangular background. The word "ProRail" is written in a bold, sans-serif font, with "Pro" in a smaller size than "Rail".

ProRail

Verbindt. Verbetert. Verduurzaamt.

A wide-angle photograph of a railway station in an urban environment. Multiple tracks are visible, with a blue and white high-speed train in the center. In the background, several tall, modern skyscrapers rise against a grey, overcast sky. The tracks are equipped with overhead power lines and support structures.

De toekomst van duurzame mobiliteit in Nederland

A close-up, high-angle view of railway tracks. The tracks are made of steel rails on a gravel bed. A blue and white train is visible on the right side of the frame. The tracks curve slightly to the right. The ground between the tracks is covered with gravel and some sparse vegetation.

Aanbod aan de formatie

ProRail

Verbindt. Verbetert.

Verduurzaamt.

Mobiliteit van personen en goederen vormt het hart van onze maatschappij. Dagelijks maken ruim 1.1 miljoen mensen gebruik van de trein. Dat is 8% van het totaal aantal reizigerskilometers per jaar van alle modaliteiten samen. Veilige, betrouwbare en toegankelijke mobiliteit maakt het voor iedereen mogelijk mee te doen aan de samenleving. Mobiliteit is noodzakelijk om nieuwe woonwijken bereikbaar te maken en het versterkt onze economie door transport en logistiek op een duurzame manier te faciliteren. Jaarlijks worden op die schone manier ruim 35 miljoen ton goederen over het Nederlandse spoor vervoerd.

Het is daarom essentieel om duurzame mobiliteit centraal te stellen in de toekomstplannen van het nieuwe kabinet. Dat gaat samen met uitdagingen. Dat vraagt om beslissingen. Dat vergt investeringen. In plannen op het gebied van veiligheid, betrouwbaarheid en energie.

Grenzen en groei van het spoor

Nederland heeft het drukst bereden spoor van Europa. Maar het Nederlandse spoor stuit op zijn grenzen, terwijl we een significante toename in de vraag naar spoorgoederenvervoer voorzien. De komende jaren verwachten we grote groei van de vraag naar duurzame en betaalbare mobiliteit van personen én goederen. Willen we voldoen aan deze groeiende vraag, dan is een doordachte aanpak vereist op het gebied van onderhoud, vernieuwing en optimalisatie van onze infrastructuur.

Daarom sturen we u de volgende drie prioriteiten, die Nederland mobiel moeten houden.

1. Investeren in de basis: Veiligheid en betrouwbaarheid
2. Duurzaam ontsluiten: Maak mobiliteitsnetwerken leidend bij ruimtelijke ordening
3. Netcongestie aanpakken: Een landelijk actieplan voor energie en mobiliteit

ProRail is als spoorwegbeheerder verantwoordelijk voor het onderhoud, de vernieuwing, de uitbreiding en de veiligheid van het Nederlandse spoorwegnet. We verdelen als onafhankelijke partij de ruimte op 7.000 kilometer spoor meer dan 30 spoorwegondernemingen. We regelen alle treinverkeer (160 miljoen kilometer per jaar) en bouwen en beheren bijna 400 stations. Dit doen we met aandacht voor onze samenleving én met oog voor toekomst. Samen zorgen we zo voor een veilig, duurzaam en economisch sterk Nederland.

1. Investeren in de basis:

Veiligheid en betrouwbaarheid

Veiligheid staat bij ons op de eerste plaats. De betrouwbaarheid van het spoor is daarmee onlosmakelijk verbonden. Onderhoud en vernieuwing van het bestaande netwerk is van cruciaal belang om een veilige en betrouwbare dienstverlening te garanderen. Een integrale afweging tussen ruimte, economie en logistiek versterkt dat.

Het systeem staat op dit moment onder druk, vanwege technische veroudering en de uitdagingen van een veranderend klimaat. Denk bijvoorbeeld aan verzakkende spoordijken als gevolg van natte en droge periodes. Proactief onderhoud en vernieuwing is essentieel, maar de huidige beschikbare middelen zijn ontoereikend. Dit kan leiden tot verminderde prestaties en grotere verstoringen. Dit heeft bovendien als risico dat cruciale ambities en doelen op het gebied van duurzaamheid, regionale bereikbaarheid en internationale treinreizen niet gehaald worden.

We benadrukken dat er een dringende behoefte is aan voldoende financiële middelen. Nu en in de toekomst. Zodat we aan onze belangrijke doelstellingen voor Nederland te kunnen voldoen en de veiligheid en kwaliteit van het huidige spoor kunnen waarborgen.

Wat vraagt dit van het kabinet?

Zorg voor voldoende middelen om ambities in de toekomst te kunnen realiseren

ProRail begrijpt de noodzaak tot het betaalbaar houden van het spoor en het verstandig om gaan met het huishoudboekje. Daarvoor moeten slimme en verstandige keuzes gemaakt worden. Tegelijkertijd zien we grote ambities voor het spoor; duurzame mobiliteit, aansluiting van nieuwe woningbouwlocaties en beschikbaar OV voor iedereen. Ook zien we dat economische en demografische groei elders in Europa tot meer vraag naar goederenvervoer leidt. Om die ambities en ontwikkelingen te kunnen realiseren is het nodig dat nu en in de toekomst voldoende middelen beschikbaar zijn.

Maak het mobiliteitsnetwerk klaar voor de toekomst door geen concessies te doen op onderhoud én de transitie naar de toekomst

Ontwikkeling en instandhouding gaan onlosmakelijk samen met het klaar maken van het mobiliteitsnetwerk voor de uitdagingen van de toekomst. ProRail roept het komende kabinet op om, naast te zorgen voor voldoende middelen voor exploitatie en onderhoud, ook te investeren in de transitie naar toekomstbestendige en duurzame mobiliteit van personen en goederen, waaronder over het spoor, om zo de verwachte groei te kunnen blijven faciliteren en aan te sluiten bij Europese ontwikkeling en eisen.

2. Duurzaam ontsluiten: maak mobiliteitsnetwerken

leidend bij ruimtelijke ordening

Water en bodem spelen een cruciale rol bij de ruimtelijke ordening van ons land. Wij zien eenzelfde rol weggelegd voor infrastructuurnetwerken. Door duurzame mobiliteit centraal te stellen, wordt bijgedragen aan weloverwogen keuzes voor woningbouwlocaties, het aanpakken van vervoersarmoede in regio's en het vermijden van onnodig overstappen op verschillende soorten vervoer. En tegelijkertijd zetten we stappen richting het behalen van (inter)nationale klimaatdoelen.

De woningbouwopgave noopt Nederland om in steden en daarbuiten aangename plekken om te leven te ontwikkelen. En aangenaam leven doe je als voorzieningen, werk, familie en vrienden bereikbaar zijn.

Door mobiliteitsnetwerken centraal te stellen bij ruimtelijke ordening, zorgen we er, samen met provincies en gemeenten, voor dat we bij de ontwikkeling van Nederland niet alleen onze infrastructuur optimaal benutten, maar ook de weg vrijmaken voor duurzamere vervoersopties en aangename leefgebieden.

Wat vraagt dit van het kabinet?

Maak mobiliteitsnetwerken leidend bij ruimtelijk keuzes

Zet als kabinet in op het realiseren van nieuwe woningen en voorzieningen dicht bij bestaande stationsgebieden, in steden en daarbuiten. Stimuleer het naadloos reizen door het verbeteren van overstapmogelijkheden tussen auto, openbaar vervoer en fiets. Maak de mobiliteitsnetwerken, naast water en bodem, sturend voor ruimtelijke keuzes. Zo vergroot het kabinet de bereikbaarheid voor iedereen en pakt het de vervoersarmoede aan, in steden én in landelijk gebied.

Voltooi de elektrificatie van het spoornetwerk

Investeer in elektrificatie van het spoor (door batterij, waterstof of bovenleiding) op plekken waar nog dieseltreinen rijden.

3. Netcongestie aanpakken:

landelijk actieplan voor energie en mobiliteit

Het terugdringen van stikstof- en CO₂-uitstoot staat hoog op de Europese agenda. Mobiliteit en met name het openbaar vervoer speelt hierin een cruciale rol. Denk aan de AirRail Agenda die internationaal treinverkeer als duurzaam alternatief voor korte vluchten. Door zo veel mogelijk in te zetten op openbaar vervoer kan 2 tot 8 miljoen ton CO₂-uitstoot per jaar worden bespaard. Op die manier komt het behalen van nationale en internationale klimaatdoelen binnen bereik. Dit is hét moment om samen met ons en andere stakeholders mobiliteit verder te verduurzamen.

Voor de overgang naar duurzame logistiek is het noodzakelijk dat de netcapaciteit wordt vergroot. Die is nu te beperkt. Daarom zet ProRail zich in voor een actieplan energie en mobiliteit voor korte en middellange termijn.

We roepen het kabinet om mobiliteit te prioriteren bij verdeling netcapaciteit en de toepassing van wet- en regelgeving te vereenvoudigen.

Wat vraagt dit van het kabinet?

Kom met een landelijk actieplan energie en mobiliteit

De verduurzaming van mobiliteit is essentieel om de nationale klimaatdoelen te kunnen behalen. Netcongestie belemmert de transitie naar duurzame en betaalbare mobiliteit. Slimme keuzes, prioritering en goede samenwerking rond dit vraagstuk zijn daarom belangrijk. We zoeken dat in een gezamenlijk actieplan, waarbij mobiliteetaanbieders, bedrijfsleven en netbeheerders onder regie van het Rijk werken aan het beperken van netcongestie. Het spoor kan daar een grote rol in spelen. Denk daarbij aan de mogelijkheden voor bijvoorbeeld de opslag van energie in accu's bij voedingspunten langs het spoor.

Geef mobiliteit prioriteit in de verdeling van netcapaciteit

De komende jaren groeit de vraag naar duurzame mobiliteit van personen en goederen sterk. Daar moet het mobiliteitssysteem klaar voor zijn. Het openbaar vervoer, waaronder per spoor, kan daarin voor personenvervoer een sleutelrol spelen. Het spoor loopt echter, net zoals andere modaliteiten, tegen beperkingen als gevolg van netcongestie aan. Dit remt de hoognodige transitie naar duurzame mobiliteit. Door prioriteit te geven aan mobiliteit en met name het openbaar vervoer bij de verdeling van beschikbare netcapaciteit, kan mobiliteit mee blijven groeien met de vraag. Tegelijkertijd kan de mobiliteitssector ook oplossingen bieden.

Versterk de uitvoerbaarheid van spoorprojecten

De uitvoerbaarheid van de spooragenda staat onder druk door complexe wet- en regelgeving, krapte op de arbeidsmarkt, financiële tekorten en (mogelijke) stikstofmaatregelen en klimaatverandering. Denk aan complexe regels voor het gebruik van emplacementen en projecten met een grote ecologische onderzoekslast, waarbij steeds rekening moet worden gehouden met nieuwe inzichten of eisen. Of aan de steeds lastiger vorm te geven planning van werkzaamheden als gevolg van personeelstekorten bij aannemers. Door wet- en regelgeving te vereenvoudigen en in te zetten op een vitale arbeidsmarkt voor technische beroepen kan de uitvoerbaarheid van de spooragenda versterkt worden.